

State of Israel
Ministry of Education
Exam type:
Bagrut for high schools
Exam date: Summer 2016
Exam number: 009102
English translation (3)

מדינת ישראל
משרד החינוך
סוג הבחינה:
בגרות לבתי ספר על-יסודיים
מועד הבחינה: קיץ תשע"ו, 2016
מספר השאלון: 009102
תרגום לאנגלית (3)

Hebrew and World Literature

For *Olim*

For religious schools
Basic unit

Instructions for examinees

- א. Duration of exam: Two hours
- ב. Exam structure and breakdown of points:
This exam consists of two parts.
Part I – Prose (Tales of our Sages, Short Story) and Drama
— (2×33) — 66 points
Part II – Poetry (*Piyyut* and Medieval Poetry, 20th-Century Hebrew Poetry)
— (2×17) — 34 points
Total — 100 points
- ג. Material that may be used during the exam:
 - (1) A printed list of the works studied in class
 - (2) A Hebrew-other language / other language-Hebrew dictionary of the student's choice
- ד. Special instructions:
 - (1) You must attach the printed list of works that were studied in class to the answer booklet.
 - (2) Do not use examples from the same work in more than one answer.

Write only in the answer booklet. Use separate pages for everything you want to use as draft material (outlines, calculations, etc.). Write "טייטה" at the top of each draft page. If you write draft material outside the answer booklet, your exam may be disqualified!

Good Luck!

ספרות עברית וכללית

לעולים חדשים

לבתי ספר דתיים

יחידת לימוד בסיסית

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעותיים.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה:
בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון — סיפורת (מעשה חכמים, סיפור קצר) ודרמה
66 נקודות (33×2)
פרק שני — שירה (פיוט ושירת ימי הביניים, השירה העברית במאה ה-20)
34 נקודות (17×2)
סה"כ — 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש:
 - (1) רשימה מודפסת של היצירות שנלמדו בכיתה.
 - (2) מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי, לפי בחירת התלמיד.
- ד. הוראות מיוחדות:
 - (1) חובה לצרף למחברת הבחינה את הרשימה המודפסת של היצירות שנלמדו בכיתה.
 - (2) אין להדגים בתשובות שונות על פי אותה יצירה.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה). רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

בהצלחה!

Questions

Part I – Prose (Tales of our Sages, Short Story) and Drama

(66 points)

Answer two of the questions 1-9 (each question – 33 points; total – 66 points).

Tales of our Sages [מעשה חכמים]

1. The tale "מר עוקבא" appears below. Read it and answer the question that follows.

1 מר עוקבא – הָיָה עָנִי בְּשִׁכּוֹנָתוֹ,
וְהָיָה רָגִיל כָּל יוֹם לְזֶרֶק לֹא אֲרֻכָּה וּזְיוֹם בְּצִנּוֹר הַדָּלֶת.
פַּעַם אַחַת אָמַר [הָעָנִי]: אֵלֶּךְ וְאַרְאֶה מִי עוֹשֶׂה עָמִי טוֹבָה זֹאת.
אוֹתוֹ הַיּוֹם שָׁדָה מֶר עוֹקְבָא בְּבֵית הַמַּדְרֵשׁ הַרְבֵּה, וְהִלָּכָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ.
5 כִּיּוֹן שָׂרָאָה אוֹתָם הָעָנִי שֶׁהָטוּ עֵצָמָם לְדָלֶת – יֵצֵא אַחֲרֵיהֶם.
בָּרַחוּ וּנְכַנְסוּ שְׁנֵיהֶם לְתִנּוֹר גָּרוֹף.
נָכוּוּ רָגְלָיו שֶׁל מֶר עוֹקְבָא.
אָמְרָה לוֹ אִשְׁתּוֹ: תֵּן אֶת רַגְלֶיךָ עַל רָגְלִי.
חֲלִשָּׁה יָדַעְתָּ.
10 אָמְרָה לוֹ: אֲנִי מְצוּיָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת וְהַנָּאֲתִי קְרוֹבָה [לָעָנִיִּים].

Choose two of the places mentioned in the tale "מר עוקבא" and explain their role in the portrayal of the story's central idea.

Short Story

2. "יד ושם" / אהרן מגד

- א. The quotation below contains a statement that Saba Zisskind [סבא זיסקינד] makes to Yehuda during an argument. Read the quotation and answer the question that follows.

"אומר לך מהו קשר" - אמר סבא זיסקינד במתינות - "קשר הרי זה זיכרון, [...]"

Explain Saba Zisskind's statement and explain, too, how it expresses his position vis-à-vis the central conflict of the story. (15 points)

- ב. Explain Yehuda's position vis-à-vis the central conflict of the story. Does the story contain any solution to the conflict? Explain your answer and give an example/examples. (18 points)

3. "המחרוזת" / גי דה־מופסאן

Explain the causes for the suffering that Mathilde Loisel [מתילדה לזיל] experiences throughout her life.

In your answer, write about the causes that are related to her personality, as well as the causes related to the values of the society in which she lives.

Note: Do not use examples from the same work in different answers.

4. "יד ושם" / אהרן מגד or "המחרוזת" / גי דה־מופסאן or another short story

A short story usually focuses on one central element (such as a character, incident, conflict or symbol) and highlights it.

Describe the central element on which a short story that you studied focuses. Explain what this element teaches us about human beings.

Drama

5. "בעלת הארמון" / לאה גולדברג

Below is an excerpt, in which Lena is speaking to Dora. Read the excerpt and answer both items, א and ב, that follow.

אנחנו באנו מארץ ישראל - מר זאנר ואני - ואני פגשתי כאן הרבה אנשים צעירים, אשר בלבם עוד הפחד מפני המלחמה. אבל עכשיו אין הם מפחדים עוד. הם יוצאים החוצה, והולכים לכל מקום, לטייל, לתאטרון, לקולנוע... [...]

- א. According to this excerpt, how does Dora try to persuade Lena to leave the palace? (11 points)
- ב. What reasons does Lena give for, and against, leaving the palace? What does she decide to do? Explain and give an example/examples. (22 points)

6. "ילדי הצל" / בן-ציון תומר

Answer both items, א and ב.

- א. Describe the relationship between Yoram and Dubi [דובי] and explain what we can learn from this relationship about each of them. (18 points)
- ב. Nurit's attitude toward Yoram is different from Dubi's attitude toward the new immigrants. Explain this statement and give an example/examples. (15 points)

7. "אנטיגונה" / סופוקלס

A tragedy is characterized by the passage of the tragic hero from success to failure. Explain this statement and give an example/examples, based on the character of Creon [קראון].

8. "בית בובות" / הנריק איבסן

Nora changes and develops as a character throughout the play, whereas Helmer does not develop or change as a character. Explain this statement and give examples.

9. "אויב העם" / הנריק איבסן

Answer both items, א and ב.

At the end of the play, Dr. Stockmann [שטוקמן] makes many decisions.

- א. Write about two of these decisions and explain how they are related to his being "an enemy of the people" ["אויב העם"]. (20 points)
- ב. What can we learn about Dr. Stockmann's situation/condition [מצב] from his decisions? Explain your answer and give an example/examples. (13 points)

Part II – Poetry

(*Piyyut* and Medieval Poetry, 20th-Century Hebrew Poetry) (34 points)

Answer two of the questions 10-15 (each question – 17 points; total – 34 points).

Piyyut

10. Read the following *piyyut* and answer the question below.

יָדִיד נֶפֶשׁ / ר' אלעזר אזיכרי
יָדִיד נֶפֶשׁ אֵב הַרְחָמֹן, מִשׁוֹךְ עֲבָדְךָ אֶל רְצוֹנְךָ,
יְרוּץ עֲבָדְךָ כְּמוֹ אֵיל, יִשְׁתַּחֲוֶה מוֹל הַדָּרֶךְ,
כִּי יַעֲרֹב לוֹ יְדִידוֹתֶךָ מִנֶּפֶת צוּף וְכָל טַעַם.

הַדּוֹר, נֶאֱדָה, זִיו הָעוֹלָם, נֶפֶשׁי חוֹלֶת אֶהְבֶּתְךָ;
אֲנִי אֶל-נָא רַקֵּא נָא לָהּ בְּהִרְאוֹת לָהּ נֶעַם זִינְךָ;
אֲזִי תִתְחַזֵּק וְתִתְרַפֵּא וְהִזְתָּהּ לָהּ שְׂמִיחַת עוֹלָם.

וְתִיק יִהְיֶה רַחֲמֶיךָ וְחוּס נָא עַל בֶּן אוֹהֶבְךָ,
כִּי זֶה כְּמוֹ נֶכְסֶיךָ וְנֶכְסֶיךָ לְרִאוֹת בְּתַפְאֶרֶת עֲזֶךָ,
אֲנִי, אֵילִי, מִחֲמַד לְבִי, חוֹשֶׁה נָא, וְאֵל תִּתְעַלֵּם.

הַגִּלָּה נָא וּפְרֹשׁ, חֲבִיבִי, עָלַי אֶת סִבַּת שְׁלוֹמְךָ,
תֵּאִיר אֶרְצִי מִכְבוֹדְךָ, נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בְּךָ.
מִהֵרָ, אֶהוּב, כִּי בָּא מוֹעֵד, וְחַנּוּנִי כִּימֵי עוֹלָם.

The second stanza of the *piyyut* contains images [ציורי לשון] of sickness and recovery.

Explain the connection between these images and the central idea of the *piyyut*.

11. Read the following *piyyut* and answer the question below.

יְדַעְתִּנִּי בְּטָרָם תַּצְרֵנִי / ר' יהודה הלוי

יְדַעְתִּנִּי בְּטָרָם תַּצְרֵנִי, / וְכָל עוֹד רוֹחֶךָ בִּי – תַּצְרֵנִי.
הֵי־שׁ לִי מַעֲמָד, אִם תִּהְדָּפְנִי, / וְאִם לִי מַהֲלָךְ, אִם תַּעֲצֹרְנִי?
וּמָה אֲמַר? – וּמַחֲשָׁבִי בִידְךָ! / וּמָה אוֹכֵל עֲשֵׂה עַד תַּעֲזֹרְנִי?
דִּרְשִׁתִּיךָ בְּעֵת רָצוֹן – עֲנֵנִי / וּכְצִנָּה רָצוֹנְךָ תַּעֲטֹרְנִי,
תְּקַיְּמֵנִי לְשַׁחַר אֶת דְּבִירְךָ / וְאֶת שְׁמֶךָ לְבִירְךָ עוֹרֵרְנִי!

Explain two examples of parallelism [תקבולות] that appear in the poem.

How does each of these examples highlight the central idea of the poem?

Medieval Poetry

12. Read the following poem and answer the question below.

שְׁפַל רוּחַ / ר' שלמה אבן-גבירול

שְׁפַל-רוּחַ, שְׁפַל-בֶּרֶךְ וְקוֹמָה, / אֶקְדָּמְךָ בָּרַב פֶּחַד וְאִימָה.
לְפָנֶיךָ אֲנִי נֹחֵשֵׁב בְּעֵינֵי / כְּתוּלַעַת קִטְנָה בְּאֶדְמָה.
מְלוֹא עוֹלָם, אֲשֶׁר אֵין קֶץ לְגִדְלוֹ, / הֶכְמוּנִי יִהְיֶה לְךָ, וּבִמָּה?
הִדְרֶךְ לֹא יְכִילוֹן מְלֶאכִי-רוּם – / וְעַל אַחַת אֲנִי כְּמָה וְכְמָה!
אֲשַׁחַר אֵל בְּרֵאשִׁית רַעֲיוֹנִי / אֲשֶׁר לְשִׁמוֹ תִּהְיֶה לֵּל כָּל גִּשְׁמָה.

Explain the last stanza [בית] of the poem. How does the poem become part of the prayer [משתלב בתפילה] that is alluded to in the poem?

20th-Century Hebrew Poetry

Man and his Creator

13. Read the following poem and answer the question below.

נסוגה אל חצרות קדשך / טניה הדר
נסוגה אל חצרות קדשך -
והיכן אותן חצרות שקופות מוארות
של אהבתך,
בתוך העשן, זהום האויר, רעש
האקרנים הבלתי פוסק
החסך שאינו מתמלא לעולם -
הירק המרקם בלוח חתום של שמים

העלים הנושרים בצֶהב מתכתי חלוד
על מסגרת החלון (ספק זהב, ספק טבק),
מתדפקים בחצפה אחרונה,
בעקשות בלתי מובנת

Explain how repetition and one of the examples of enjambement [פסיחות] in this poem help portray the poem's central idea.

14. In the Family

Below is an untitled poem by Zelda (that begins with the words "בעיניו היו שרות"). Read the poem and answer the question that follows.

בְּעֵינָיו הָיוּ שְׂרוּת
צִפְרֵי גֹזְעָדוֹ
וְנוֹצוֹת שֶׁל זָהָב נִשְׂרוּ
עַל הַסִּפְּרִים.

אָךְ אֲנִי חֲשַׁבְתִּי בְּקִפְדָּה יְלֻדוֹתִית:
הַשְׁחֹק אֵינוֹ הַגּוֹן
לְבַעַל זָקֵן,
אֵינוֹ הַגּוֹן לְבַעַל הַלָּכָה –
אֵינוֹ הַגּוֹן לְאָב.

Describe the daughter's attitude toward her father during different periods of her life. Explain how two of the literary devices [אמצעים אמנותיים] used in the poem help portray her attitude.

15. Holocaust Poetry

Read the following poem and answer the question below.

נצול / לאה איני
אָבי מתקשר למספר הצלוב לו על זרוע
ומקשיב-מקשיב בדרוך.
באזן השמאלית אינו מקשיב
זכר לסטייה מכפו של אס.אס.
באזן הוא הוא שומע
שומע במחריש
אך את האזן הבריאה הוא עושה כאפקרסט
לסיוטים שבאים לו
מדורה, מבונה, מאושויץ
בקרונות
אבי צורח אחת לשבוע באומר -
שלומי טוב
ואחר כך הוא הופך את ראשו על הכר הקטב
ונרדם על צדו הימני
נותן את אָזְנוֹ המיתה לבבני
בבני המהלך על בהונות.

The poem ends with the following lines:

נותן את אָזְנוֹ המיתה לבבני
בבני המהלך על בהונות.

Explain how the experience of the Holocaust affects the relationship between the father and daughter, basing your answer on these lines.

Good Luck!

All rights reserved by the State of Israel.
No part of this document may be copied or disseminated
without permission from the Ministry of Education.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך